

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

PLÁN VYUČOVACEJ HODINY

Autor	Mgr. Božena Stašenková, PhD. © 2019
Téma	Hodnota ovzdušia v spotrebiteľskom rozhodovaní
Spojenie predmetov	ekonomické predmety, obchod a služby, marketing, chémia, biológia, občianska náuka, etická výchova, právna náuka
Obsah	Zhoršené ovzdušie a klimatické zmeny ovplyvňujú kvalitu života spotrebiteľov a zvýšené náklady na jeho ochranu sa premietajú do cien tovarov a služieb. Zdroje, ktoré sú investované do riadenia emisií do atmosféry by sa mohli alternatívne použiť na splnenie iných dôležitých potrieb v spoločnosti. Za zmenenými a pravdepodobne vyššími cenami tovarov a služieb sú environmentálne dane a zvýšené ceny, ktoré každý z nás zaplatí za súbor opatrení na ochranu životného prostredia. Spotrebiteľ nie je iba v pozícii pasívneho kupujúceho, ale svojím správaním môže aktívne ovplyvňovať spotrebu produktov s nízkou uhlíkovou stopou a presadzovať ochranu životného prostredia.
Užitočné zdroje	<p>https://www.aktuality.sk/clanok/741432/nemecky-parlament-prijal-zakon-o-ochrane-klimy/</p> <p>https://www.minzp.sk/oblasti/terminologia/</p> <p>https://www.minzp.sk/oblasti/ovzdušie/ochrana-ovzdušia/medzinarodne-zmluvy-dohovory/</p> <p>http://www.ekologika.sk/uhlikova-stopa.html</p> <p>http://www.smopaj.sk/sk/environmentalne-programy#zakladne-skoly-stredne-skoly</p> <p>https://ci2.co.cz/cs/uhlikova-stopa-produktu</p> <p>https://snizujemeco2.cz/cs/delta-electronics-slovakia-sro</p> <p>https://ec.europa.eu/environment/air/cleaner_air/#origins</p> <p>https://www.sumne.sk/l/je-buducnost-mody-v-prenajimani-oblecenia/</p> <p>Clark, D., Unterberger, R. <i>The Rough Guide to Shopping with a Conscience</i>. New York: Sean Mahoney, 2007. ISBN 13:978-1-84353-724-3</p> <p>Horská, E. et al: <i>Európsky spotrebiteľ</i>. Nitra: SPU, 2009. ISBN 978-80-552-0318-8</p>

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

Indikátory rozvoja kľúčových kompetencií	<p>Spoločenské a občianske kompetencie Schopnosť kriticky uvažovať o dôsledkoch spotrebiteľských rozhodnutí na znečistenie ovzdušia</p> <p>Komunikácia v materinskom jazyku Schopnosť prezentovať vlastné stanoviská o aktivitách v prospech ochrany ovzdušia</p>
Pomôcky:	<p>Študijné materiály : Uhlíková stopa Investície štátov do ochrany klímy Tabuľka- sumarizácia výsledkov prieskumu</p>
Trvanie	45 minút
<p>(3')</p> <p>(7')</p> <p>(25')</p> <p>(10')</p>	<p>Oboznámenie s cieľom vyučovania Frontálny rozhovor so žiakmi a získanie prehľadu o rozsahu znalostí o ochrane ovzdušia</p> <p>Prieskum spotrebiteľského správania Koľko kusov textilných odevov ste si kúpili v roku 2019: <ul style="list-style-type: none"> - Vrchné oblečenie (bundy, kabáty, športové oblečenie...) - Spodné oblečenie (tričká, nohavice, sukne, šaty, ponožky...) - Drobné súčasti (šatky, šály, čiapky, spodné oblečenie) Sumarizácia údajov a zápis do priloženej tabuľky</p> <p>Kooperatívne vyučovanie Rozdelenie žiakov do skupín po 4 a riešenie problémových úloh Samoštúdium vybraných textov študijných materiálov</p> <p>Úloha č.1 Porovnajte ekonomické opatrenia štátov na ochranu klímy v Nemecku a na Slovensku.</p> <p>Úloha č.2 Ako sa tieto opatrenia dotknú peňaženiek spotrebiteľov?</p> <p>Úloha č.3 Navrhňte ako ináč by mohli jednotlivé štáty využiť miliardy EUR, ak by spotrebiteľia zmenili spotrebiteľské zvyky a zmenšili nakupovanie?</p> <p>Úloha č. 4 Vypočítajte približne aký veľký objem emisií spôsobili vaše nákupy odevov v roku 2019.</p> <p>Úloha č. 5 Čo ste ochotní zmeniť v roku 2020, aby ste prispeli k zmenšeniu objemu emisií?</p> <p>Metóda fokusovej skupiny</p>

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

	<p>Učiteľ vo fokusovej skupine sa stáva moderátom diskusie, na ktorú si vopred pripraví otázky. Žiaci ako účastníci diskutujú v kruhu a hľadajú súvislosti medzi spotrebiteľskými zvykmi a výdavkami štátov na zlepšovanie kvality života a ochranu klímy. Účastníci diskusie sa navzájom dopĺňajú vo vyjadreniach, rozvíjajú princípy uvedomelého správania, ktoré porovnávajú s vlastnými názormi ako prispieť k zníženiu emisií.</p>
Pomocné študijné texty	<p>Uhlíková stopa je podmnožinou ekologickej stopy, teda je to súčasť vyjadrenia celkového dopadu ľudských aktivít na životné prostredie. Vo všeobecnosti sa pod uhlíkovou stopou rozumie objem emisií takých plynov, ktoré majú dopad na podnebie Zeme, pričom tieto emisie sú spôsobené človekom.</p> <p>Každoročne na Slovensku predčasne umiera takmer 5 tisíc ľudí najmä kvôli zlej kvalite ovzdušia, znečistenej vode či znečisteniu prostredia chemickými látkami.</p> <p>Uhlíková stopa textilného priemyslu tvorí 5 % z celkových emisií, čo je toľko ako letecká a námorná doprava spolu.</p> <p>Uhlíková stopa produktov(výrobných a služieb) tvorí súčet emisií skleníkových plynov v produkčnom cykle daných výrobkov vyjarených v ekvivalentoch CO₂ (CO₂e). Východiskom výpočtu je analýza životného cyklu výrobkov a kritériom dopadu sú celkové emisie skleníkových plynov (GHG). Tieto emisie sú produkované a odstraňované v rámci životného cyklu („od kolísky po hrob“), od získavania surovín cez výrobu, používanie a likvidáciu odpadov.</p> <p>Uhlíkové stopy rôznych textilných výrobkov sa líšia v závislosti na celej rade faktorov. Štúdie textilnej výroby v Európe ukazujú stopy oxidu uhličitého zodpovedajúce emisiám na kilogram textilu v mieste zakúpenia spotrebiteľom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bavlna: 8 • Nylon: 5,43 • PET (napríklad syntetické rúno): 5,55 • Vlna: 5.48 <p>Spotrebiteľ v Spojených štátoch amerických priemerne nakúpi za rok 200 kusov oblečenia a 100 kusov odevných súčastí.</p> <p>Opatrenia vlády v Nemecku a na Slovensku na ochranu klímy</p> <p>Nemecký parlament schválil 15.11.2019 zákon na ochranu klímy a zníži svoje emisie plynov poškodzujúcich klímu do roku 2030 o 55 percent oproti roku 1990. Opatrenia v zákone sú naplánované na roky si vyžadujú</p>

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

	<p>náklady približne 54 miliárd eur. Ich súčasťou je aj zvyšovanie daní v automobilovej a leteckej doprave a dotkne sa aj bývania, zvyšovania cien leteniek lacnejšej vlakovej dopravy. Zavedú sa aj dopravné príplatky za CO₂, ako aj poplatky pre podniky produkujúce veľké množstvo CO₂. Podniky a agentúry, ktoré fungujú ekologickým spôsobom, získajú podporné stimuly.</p> <p>Slovenská republika na klimatickom samite v New Yorku podpísala dohodu, v ktorej sa zaviazala historicky prvýkrát prispieť do Zeleného klimatického fondu, ktorý podporuje opatrenia v boji proti zmene klímy v rozvojových krajinách. Vláda Slovenskej republiky v roku 2019 schválila Envirostratégiu 2030, kde za svoje priority označuje odpady, ovzdušie a biodiverzitu a pre politiku zmeny klímy potrebuje 2,5 miliárd eur. V procese smerovania k trvalej udržateľnosti má vzdelávanie spotrebiteľov prioritné postavenie, aby sa učiacim sprostredkovali poznatky, postoje a zručnosti, ktoré podpora vytváranie hodnotových orientácií, ktoré im umožnia zaujať stanovisko a prispieť riešeniu problémov.</p>
--	--

Sumarizácia prieskumu				
Počet kusov odevov				
SKUPINY	Spodné oblečenie	Vrchné oblečenie	Odevné súčasti	SPOLU
1.skupina				
2.skupina				
3.skupina				
4. skupina				
5. skupina				

Tabuľka č.1